

Aluehallintoviraston suorittamat tarkastukset tiloilla ja tukivalvonta

Kotieläintuki-info (nauta ja lammas) 13.4.2016

Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Läänineläinlääkäri Sofia Väärikkälä

Täydentävien ehtojen (TE) valvonta

- Säädösperusta
 - Neuvoston ja parlamentin asetus 1306/2013, Komission delegoitu asetus 640/2014 ja Komission täytäntöönpanoasetus 809/2014
 - Maataloustukien toimeenpanolaki 192/2013
 - Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta 7/2015
- Täydentävät ehdot ovat joukko vaatimuksia, joiden noudattaminen on useimpien viljelijätukien maksamisen ehtona
 - Vaatimukset ovat jo voimassa olevaa lainsäädäntöä

AVIn suorittama TE-valvonta

- Otantatarkastukset 1 % tiloista (noin 200 tilaa)
 - Satunnais- tai riskiperäinen otanta → tilalistat Evirasta
 - Pääsääntöisesti yhdessä ELY-keskuksen rehuvalvojan kanssa
 - Naudat, siat, lampaat, vuohet, > 350 kanan munintakanalat, broilerit ja kalkkunat
 - Myös muut maataloustoiminnassa pidettävät tuotantoeläimet tarkastetaan valvontakäynnillä, jos niitä tilalla pidetään (esim. hevoset, ankat, hanhet, villisiat, viiriäiset, tarhaporot, peurat, tarhatut riistaeläimet....)
- Muun valvonnan yhteydessä havaittu puute TE-vaatimuksissa → AVI laajentaa TE-valvonnaksi (hallinnollinen valvonta)

Täydentävien ehtojen (TE) valvontakäynti

- Valvontakäynnillä ei tarkasteta koko lainsäädännön noudattamista, vain TE-vaatimukset (toki muutkin lainsäädännön vaatimukset pitää täyttää)
 - Elintarvikkeet
 - Tuotantotilojen hygieniä
 - Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet
 - Kasvinsuojeluaine- ja eläinlääkejäämät
 - Eläintaudit
 - TSE-taudit
 - Tuonti/vienti
 - Eläinten hyvinvointi
 - Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti (yhteistyössä ELY:n kanssa)

☐ Indikaattoriryhmä 1. Hormonikieltodirektiivin säästösten noudattaminen (Neuvoston direktiivi 96/22/EY)	☐ Indikaattoriryhmä 4.2. Hyvinvointi: Vasikat (nauta alle 6 kk) (Neuvoston direktiivi 2008/119/EY)
☐ Indikaattoriryhmä 2. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002)	☐ Indikaattoriryhmä 4.3. Hyvinvointi: Siat (Neuvoston direktiivi 2008/120/EY)
☐ Indikaattoriryhmä 3. TSE-vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001)	☐ Indikaattoriryhmä 4.4. Hyvinvointi: Munivat kanat (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)
☐ Indikaattoriryhmä 4.1. Hyvinvointi: Naudat yli 6 kk (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)	☐ Indikaattoriryhmä 4.5. Hyvinvointi: Lampaat (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)
	☐ Indikaattoriryhmä 4.6. Hyvinvointi: Vuohet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)
	☐ Indikaattoriryhmä 4.7. Hyvinvointi: Muut tuotantoeläimet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)

Muu valvonta tiloilla (joka voi johtaa TE-valvontaan)

- 1) Elintarvikkeet (tuotantotilojen hygieniä, tuotantoeläimiltä kielletyt aineet ja eläinlääkejäämät)
 - Tuotantotilojen hygieniatarkastukset (lypsykarjatilat; tulee laajenemaan myös lihantuotantotiloihin KELL)
 - Salmonellavalvonta (raakamaitoa tuottavat lypsytilat, ks-sonnit KELL)
 - Vierasainevalvonta (tiloilla, teurastamolla KELL)

- 2) Eläintaudit (TSE-taudit, tuonti/vientivaatimukset)
 - Lampaiden ja vuohien TSE-tarkastus (KELL)
 - Tuonti/ vientitarkastukset (KELL / LELL)

- 3) Eläinten hyvinvointi
 - Epäilyyn perustuvat tarkastukset (KELL / LELL)
 - Otantaan perustuvat tarkastukset (ns. EU-eläinsuojelutarkastukset LELL)

Hormonikieltodirektiivin säädösten noudattaminen

- Osalla otantatiloista otetaan näytteitä (veri-, virtsa-, uloste-, vesi- tai rehunäytteitä)
 - Tarkoituksena selvittää, onko tila käyttänyt kiellettyjä hormoneja

Hormonikieltodirektiivin säädösten noudattaminen	—	—	—
1.1 Hormonien käyttöä koskevia säädöksiä on noudatettu*			
* Jos pyydettyjä näytteitä ei ole otettu, tarkastajan on annettava selvitys lisätiedoissa. Kohta täytetään, kun tutkimustulokset on saatu. Viljelijälle ilmoitetaan mahdollisista laiminlyönneistä.			

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia			
2.1 Elintarvikkeiden alkutuotantopaikasta on tehty ilmoitus kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle			
2.2 Eläimistä saatavien elintarvikkeiden jäljitettävyyden varmistamiseksi pidetään kirjaa			
2.3 Alkutuottaja on toteuttanut tarvittaessa markkinoilta vedon ja ilmoittanut elintarvikevalvontaviranomaiselle, jos hänen toimestaan kulutukseen on päässyt määräysten vastaisia elintarvikkeita			
2.4 Jätteitä ja vaarallisia aineita varastoidaan ja käsitellään siten, että estetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden saastuminen			
2.5 Elintarvikkeista ihmisiin siirtyvien tartuntatautien kulkeutuminen ja leviäminen estetään			
2.6 Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantoon liittyvistä ihmisten terveydelle merkityksellisten tutkimusten tuloksista pidetään kirjaa			
2.7 Eläintuotantotilalla on kirjanpito eläinten tai eläimistä saatavien elintarvikkeiden tarkastuksista ja niiden tuloksista			
2.8 Lääkityskirjanpitoa on pidetty säädösten edellyttämällä tavalla			
2.9 Sallitun eläinlääkkeen jäämien toteaminen			
2.10 Kiellettyjä aineita koskevia säädöksiä on noudatettu			

- Kohta 2.6: salmonellatulokset, nautojen EHEC-tutkimukset, raakamaidon patogeenitutkimukset ja utaretulehdustutkimukset (5 v.)
- Kohta 2.7: eläinten teurastiedot, salmonellavalvontaohjelmaan liittyvät tarkastuskäynnit sekä maidontuotantotilojen navettahygieniatarkastukset ja muut alkutuotantopaikalla elintarvikelainsäädännön nojalla tehdyt tarkastukset (5 v.)
- Kohta 2.8: eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot, lääkityksen antopäivämäärät, lääkityksen aloittaja, lääkkeen tai lääkerehun käyttöaihe, lääkkeen tai lääkerehun nimi ja määrä, lääkkeelle tai lääkerehulle määrätty varoaika sekä lääkkeen myyjän nimi
- Kohta 2.9: jäämiä todettu esim. teurastamolla, meijerissä

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia (maitoa tuottavat tilat)

2.11 Maidontuotantoeläinten terveydentila on hyvä			
2.12 Maitohuone on erotettu tiloista, joista voi siirtyä likaa maitohuoneeseen			
2.13 Maitohuoneessa käsitellään vain maitoa ja maidon käsittelyssä tarvittavia välineitä ja laitteita			
2.14 Maitohuoneessa on riittävät jäähdytyslaitteet (ml. lämpötilakirjanpito)			
2.15 Maitohuone on suojattu tuhoeläimiltä			
2.16 Lypsykone on huollettu ja testattu tarpeen mukaan ja säännöllisesti			
2.17 Maidon kanssa kosketuksiin joutuvat pinnat on pidetty puhtaina			
2.18 Lypsyssä noudatetaan hyvää hygieniää			
2.19 Sairaiden eläinten maito ja jäämiä sisältävä maito lypsetään siten, ettei se sekoitu muiden eläinten maitoon			
2.20 Maidon kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen puhdistamiseen ja huuhteluun käytettävä veden laatu on varmistettu			
2.21 Automaattisen lypsylaitteiston toiminnasta ja sen seurannasta pidetään kirjanpitoa			

- Kohta 2.16: suosituksena 3 vuoden huoltoväli (säilytys 1 v.)
- Kohta 2.20: vesi pitää tutkia 3 vuoden välein (säilytys 5 v., käyttöönottodistus); poikkeuksena kunnan vesi
- Kohta 2.21: eläinkohtaisesti tiedot erilleen ohjatusta maidosta (onko erottelujärjestelmä käytössä vai ei) ja vedinten puhtauden seuranta

TSE-vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa

	E	K	L
TSE-vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa			
3.1 EU:n sisämarkkinakaupan eläinten terveyttä koskevien vaatimusten täyttyminen TSE-taudin osalta (tiloilla, jotka ovat tuoneet tai vieneet EU-maihin lampaita, vuohia, niiden sukusoluja tai alkioita) ja EU:n ulkopuolisen tuonnin eläinten terveyttä koskevien vaatimusten täyttyminen TSE-taudin osalta			
3.2 Rajoittavien määräysten noudattaminen			

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

- 1) Pitopaikan yleiset vaatimukset
- 2) Tilavaatimukset
- 3) Eläinsuojan olosuhteet
- 4) Hyvinvoinnista huolehtiminen
- 5) Ruokinta ja juotto

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/taydentavat+ehdot/elainten+hyvinvoinnin+vaatimuslistat/>

- Vaatimukset tulevat:

- Eläinsuojelulaista (247/1996)
- Eläinsuojeluasetuksesta (396/1996)
- Valtioneuvoston asetuksesta nautojen suojelusta (592/2010)
- Valtioneuvoston asetuksesta lampaiden (587/2010) ja vuohien (589/2010) suojelusta

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/julkaisut/?a=view&productId=76>

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

Yleisimmät havaitut puutteet naudoilla:

- Märkä ja likainen makuupaikka
 - Makuupaikan pitää pysyä puhtaana, tarvittaessa kuivitettava

- Vasikoiden pito-olosuhteet
 - Yli 8 viikon ikäiset ryhmäkarsinaan, jossa tilaa vähintään 1,5 m²-1,8 m² (koosta riippuen)
 - Alle 6 kk ikäistä ei saa kytkeä parteen
 - Alle 2 viikkoisella hyvin kuivitettu makuupaikka

Eläinten hyvinvointisäädösten noudattaminen

Yleisimmät havaitut puutteet lampailla:

- Riittämätön ruokinta ja / tai loishäätö (laihat eläimet)
 - Jos rehua ei ole jatkuvasti tarjolla: ruokintahäkin reunan pituuden lammasta kohden on oltava vähintään 35 cm (tiine uuhi 45 cm) suoraa ruokintahäkkiä käytettäessä ja vähintään 20 cm ympyränmuotoista ruokintahäkkiä käytettäessä
 - Jos rehua on jatkuvasti tarjolla: ruokintahäkin reunan pituuden lammasta kohden on oltava vähintään 17 cm.
 - Lanta ja virtsa eivät saa liata rehua ja juomavettä
 - Juomakuppeja 1 / 30 lampaan ryhmä

TE-valvonta vuonna 2015

■ Lounais-Suomen alueella 23 tilaa

- Siat 5 kpl
- Naudat 11 kpl
- Lampaat 2 kpl
- Kalkkunat 2 kpl
- Broilerit 2 kpl
- Munivat kanat 1 kpl

→ Lieviä ja yksittäisiä laiminlyöntejä todettiin 5 tilalla

→ sikojen virikkeet 1 %

→ lypsykarjatilojen maitohuone 0-5 %

→ vasikoiden pito-olosuhteet 3 %

Kiitos!

Ottakaa yhteyttä, jos herää kysyttävää!

sofia.vaarikkala@avi.fi

p. 0295 018 102